

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН РЕТТЕУ ЖӘНЕ
ДАМУ АГЕНТТІГІ»

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК
МЕКЕМЕСІ

А15С9Т5, Алматы қ., Көктем-3, 21-үй
тел.: +7 727 2619200, факс: +7 727 2440282
E-mail: info@finreg.kz

РЕСПУБЛИКАНСКОЕ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«АГЕНТСТВО РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ
И РАЗВИТИЮ ФИНАНСОВОГО РЫНКА»

А15С9Т5, г. Алматы, Коктем-3, дом 21
тел.: +7 727 2619200, факс: +7 727 2440282
E-mail: info@finreg.kz

2022ж.19.05. № 01-1-01/964

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттары

А.О. Қоңыровқа
Ж.А. Ахметбековке
Ғ.З. Құлахметовке
А.А. Милютинге
М.М. Магеррамовқа
Г.К. Нұғмановаға
А.М. Паяевқа
А.А. Ысқақоваға
Е.В. Смайыловқа
И.В. Смирноваға

04.05.2022ж. № ДЗ-162 сауалға

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – Агенттік) Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің «Қазақстанның халық партиясы» фракциясы депутаттарының Қазақстандағы «Сбербанк» АҚ ЕБ, «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ ЕҰ, «Альфа банк» АҚ ЕБ еншілес Ресей банктері клиенттерінің проблемаларымен байланысты мәселелер бойынша 2022 жылғы 4 мамырдағы № ДЗ-162 депутаттық сауалын өз құзыретінің шегінде қарап, төмендегіні хабарлайды.

1. Қазақстан Республикасындағы еншілес Ресей банктері клиенттерінің проблемаларына қатысты

1.1. Осы банктерге қатысты санкциялар енгізілгеннен бастап жеке және заңды тұлғалардың «бұзатталған» қаражатының көлемі мәселесі бойынша

Санкциялық талаптар аясында жекелеген шетелдік банктер «Сбербанк» АҚ ЕБ-нің, «Альфа-Банк» АҚ ЕБ-нің және «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ ЕҰ-ның шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарын бұғаттаған. Осының нәтижесінде банктердің мәліметтері бойынша, осы банктердің шоттарындағы жалпы сомасы шамамен 9,2 млрд теңге («Сбербанк» АҚ ЕБ бойынша – 2,7 млрд теңге, «Альфа-Банк» АҚ ЕБ бойынша – 6,2 млрд теңге, «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ ЕҰ бойынша – 0,3 млрд теңге) болатын қалдықтар бұғатталды.

Бұдан басқа, шетелдік банктер «Сбербанк» АҚ ЕБ-нің жекелеген клиенттері бойынша 2,9 млрд теңге сомадағы шетел валютасындағы төлемдерді бұғаттаған. «Альфа-Банк» АҚ ЕБ клиенттері бойынша жекелеген клиенттер бойынша 3,9 млрд теңге сомасындағы шетел валютасындағы төлемдер мен аударымдар бұғатталды. Қазіргі уақытта банктің жаңа акционері «Банк ЦентрКредит» АҚ банкті АҚШ пен бірқатар басқа елдердің санкциялық тізімінен шығару жұмыстарын жүргізуде. «Банк ВТБ (Қазақстан)» АҚ ЕҰ-ның клиенттері бойынша олардың төлем және аударым операциялары шеңберінде қаражаттарды оқшаулау немесе бұғаттау фактілері жоқ.

1.2. 2022 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша Ресейдің еншілес банктерінің клиенттеріне экономикалық айналымға қайтарылған қаражат көлемі туралы

«Сбербанк» АҚ ЕБ-де және «Альфа-Банк» АҚ ЕБ-де шетелдік банктер қайтарған клиенттер қаражатының сомасы бойынша ақпарат жоқ, себебі олар арқылы операциялар жүзеге асырылған банктердің корреспонденттік шоттары бұғатталған. Бұғатталған қаражат клиенттерге басқа банктер арқылы қайтарылуы мүмкін.

1.3 Банктер клиенттерінің проблемаларын шешу үшін жүргізіліп жатқан іс-шаралар және жоспарланған іс-шаралардың мерзімдері мәселелері бойынша

Операцияларды бұғаттан босату үшін банктердің клиенттері өз бетінше АҚШ реттеушісінің (OFAC) интернет-ресурсында арнайы нысанды толтыру арқылы оның жеке рұқсатын алуы қажет. Қазіргі уақытта банктер өз клиенттеріне контрагент банктермен келіссөздерді жүзеге асыру және OFAC-тың жеке лицензиясын алу тәртібі туралы ақпарат ұсыну арқылы көмек көрсетуде.

2022 жылғы 5 мамырда «Банк ЦентрКредит» АҚ «Альфа-Банк» АҚ ЕБ сатып алғаны белгілі. «Банк ЦентрКредит» АҚ «Альфа-Банк» АҚ ЕБ-ні акционердің ауысуына байланысты SDN тізімінен шығару үшін бас лицензия алу мақсатында OFAC-қа хат жолдады, оны алғаннан кейін оның корреспонденттік шоттарын және клиенттердің қаражатын толық бұғаттан босату күтілуде.

1.4. Банктер клиенттерінің шығындарын өтеу мәселесі бойынша

Шетелдік банктердің корреспонденттік шоттарындағы «Сбербанк» АҚ ЕБ және «Альфа-Банк» АҚ ЕБ қаражатын бұғаттаумен және олардың

клиенттерінің қаражатын оқшаулаумен байланысты қалыптасқан жағдай Қазақстанның банк секторы басынан кешіріп отырған сыртқы геосаяси тәуекелдермен байланысты.

Осы орайда, клиенттер екі банкке қатысты шығындарын өтеу бойынша азаматтық талап арыз берген жағдайда, мұндай талаптарды банктер сот органдарының шешімдеріне сәйкес қанағаттандыратын болады.

2. Ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіпті кредиттеу үшін Агробанк және Промстройбанк сияқты мамандандырылған мемлекеттік банктерді құруға қатысты

Банктер туралы заңның¹ 3-бабының 7-тармағына сәйкес «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ты қоспағанда, Қазақстан Республикасында мемлекеттің қатысуымен мамандандырылған салалық банктер құруға жол берілмейді.

Қазақстанда ауылдық тауар өндірушілердің, өнеркәсіп саласының қаржылық қызметтерге деген қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік беретін көп деңгейлі банктік жүйе қалыптасқан. Атап айтқанда, қызметі ауыл шаруашылығын, өнеркәсіпті, құрылысты кредиттеумен және кепілдендірумен байланысты әмбебап коммерциялық банктердің, кредиттік серіктестіктердің, түрлі мамандандырылған мекемелердің жеткілікті саны, оның ішінде «Аграрлық кредиттік корпорация» АҚ мен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ жұмыс істейді.

Құруға ұсынылатын Агробанктің, Промстройбанктің шағын саласы оларда әртараптандырылмайтын тәуекелдердің жоғары деңгейде шоғырлануын болжайды. Сондай-ақ, мұндай банктердің халықтың депозитін тарту және оларды қайтаруда қиындықтарға тап болу ықтималдығы жоғары, бұл нәтижесінде олардың қаржылық орнықтылығын қамтамасыз ету үшін қосымша бюджет қаражатын салуды талап етеді.

Төраға

М. Әбілқасымова

*орын.: Нұрманов Данияр
тел.: +7 (727) 237 12 42*

¹ «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚАРЖЫ НАРЫҒЫН РЕТТЕУ ЖӘНЕ
ДАМУ АГЕНТТІГІ»**

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК
МЕКЕМЕСІ

А15С9Т5, Алматы қ., Көктем-3, 21-үй
тел.: +7 727 2619200, факс: +7 727 2440282
E-mail: info@finreg.kz

РЕСПУБЛИКАНСКОЕ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

**«АГЕНТСТВО РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН ПО РЕГУЛИРОВАНИЮ
И РАЗВИТИЮ ФИНАНСОВОГО РЫНКА»**

А15С9Т5, г. Алматы, Көктем-3, дом 21
тел.: +7 727 2619200, факс: +7 727 2440282
E-mail: info@finreg.kz

19.05.2022г. № 01-1-01/964

**Депутатам
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан**

**Конурову А.О.
Ахметбекову Ж.А.
Кулахметову Г.З.
Милютину А.А.
Магеррамову М.М.
Нугмановой Г.К.
Паяеву А.М.
Скаковой А.А.
Смайлову Е.В.
Смирновой И.В.**

На № ДЗ-162 от 04.05.2022г.

Уважаемые депутаты!

Агентство Республики Казахстан по регулированию и развитию финансового рынка (далее – Агентство), рассмотрев запрос депутатов Мажилиса Парламента Республики Казахстан Фракции «Народная партия Казахстана» от 4 мая 2022 года № ДЗ-162 по вопросам, связанным с проблемами клиентов дочерних российских банков ДБ АО «Сбербанк», ДО АО «Банк ВТБ (Казахстан)», ДБ АО «Альфа банк» в Казахстане, в рамках своей компетенции сообщает следующее.

1. Касательно проблем у клиентов дочерних российских банков в Республике Казахстан

1.1. По вопросу объема «замороженных» средств физических и юридических лиц с начала введения санкций в отношении данных банков

На фоне санкционных требований отдельными иностранными банками заблокированы корреспондентские счета в иностранной валюте

ДБ АО «Сбербанк», ДБ АО «Альфа-Банк» и ДО АО «Банк ВТБ (Казахстан). В результате этого, по данным банков, были заморожены остатки на этих счетах банков на общую сумму порядка 9,2 млрд. тенге (по ДБ АО «Сбербанк» - 2,7 млрд. тенге, по ДБ АО «Альфа-Банк» - 6,2 млрд. тенге по ДО АО «Банк ВТБ (Казахстан)» – 0,3 млрд. тенге).

Кроме того, иностранными банками заблокированы платежи в иностранной валюте по отдельным клиентам ДБ АО «Сбербанк» на сумму 2,9 млрд. тенге. По клиентам ДБ АО «Альфа-Банк» заблокированы платежи и переводы в иностранной валюте по отдельным клиентам на сумму 3,9 млрд. тенге. В настоящее время новым акционером банка в лице АО «Банк ЦентрКредит» ведутся работы по выводу банка из санкционного списка США и ряда других стран. По клиентам ДО АО «Банк ВТБ (Казахстан)» отсутствуют факты блокировки либо замораживания средств в рамках их платежных и переводных операций.

1.2. По вопросу объема средств, который удалось вернуть в экономический оборот клиентам дочерних российских банков на 1 мая 2022 года

ДБ АО «Сбербанк» и ДБ АО «Альфа-Банк» не обладают информацией по суммам средств клиентов, возвращенных иностранными банками, поскольку корреспондентские счета банков, через которые осуществлялись операции, заблокированы. Возможный возврат замороженных средств осуществляется клиентами через другие банки.

1.3. По вопросам проводимых мероприятий и сроков планируемых мероприятий для решения проблем клиентов банков

Для разблокировки операций клиентам банков необходимо самостоятельно получить отдельное разрешение регулятора США (OFAC) путем заполнения специальной формы на его интернет-ресурсе. В настоящее время банками оказывается содействие своим клиентам путем осуществления переговоров с банками-контрагентами и предоставления информации о порядке получения отдельной лицензии OFAC.

Как известно, 5 мая 2022 года ДБ АО «Альфа-Банк» приобретен АО «Банк ЦентрКредит». АО «Банк ЦентрКредит» направлено письмо в OFAC для получения генеральной лицензии для исключения ДБ АО «Альфа-Банк» из списка SDN в связи со сменой акционера, после получения которого ожидается полная разблокировка его корреспондентских счетов и средств клиентов.

1.4. По вопросу компенсации убытков клиентов банков

Сложившаяся ситуация с блокировкой средств ДБ АО «Сбербанк» и ДБ АО «Альфа-Банк», находящихся на корреспондентских счетах иностранных банков, и замораживанием средств их клиентов связана с внешними геополитическими рисками, с которыми столкнулся банковский сектор Казахстана.

В связи с этим, в случае подачи клиентами исковых гражданских требований по компенсации убытков в отношении двух банков, данные

требования будут удовлетворяться банками в соответствии с решениями судебных органов.

2. Касательно создания специализированных государственных банков для кредитования сельского хозяйства и промышленности по типу Агробанка и Промстройбанка.

В соответствии с пунктом 7 статьи 3 Закона о банках¹ создание в Республике Казахстан специализированных отраслевых банков с участием государства, за исключением АО «Жилищный строительный сберегательный банк Казахстана», не допускается.

В Казахстане уже сформирована многоуровневая банковская система, позволяющая удовлетворить потребности сельских товаропроизводителей, промышленной отрасли в финансовых услугах. В частности, функционируют достаточное количество универсальных коммерческих банков, кредитных товариществ, различных специализированных учреждений, деятельность которых связана с кредитованием и гарантированием сельского хозяйства, промышленности, строительства, в том числе АО «Аграрная кредитная корпорация» и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».

Узкая специализация предлагаемых к созданию Агробанка и Промстройбанка предполагает высокую концентрацию в них недиверсифицируемых рисков. Кроме того, высока вероятность, что такие банки столкнутся с трудностью привлечения депозитов населения и их возврата, что в конечном итоге, потребует дополнительных вложений бюджетных средств для обеспечения их финансовой устойчивости.

Председатель

М. Абылкасымова

*исп.: Нурманов Данияр
тел.: +7 (727) 237 12 42*

¹ Закон Республики Казахстан «О банках и банковской деятельности в Республике Казахстан»